

3 (Sem-6/CBCS) POL RG 1/2

2 0 2 4

POLITICAL SCIENCE

(Regular Generic)

Paper : POL-RG-6016/6026

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer the questions from any **one** Option

OPTION—A

(Public Administration—II)

Paper : POL-RG-6016

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) D. S. Kothari Committee on Recruitment Policy and Selection Methods submitted its report in 1975/1976/1977.

(Choose the correct answer)

প্ৰাৰ্থী বাছনিৰ নীতি আৰু পদ্ধতিৰ বিষয়ে ডি. এছ. কোঠাৰী কমিটিয়ে প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছিল ১৯৭৫/১৯৭৬/১৯৭৭ চনত।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (b) "Promotion means an appointment from a given position to a more difficult type of work and greater responsibility accompanied by change of title and usually an increase in pay." This was said by L. D. White/Nigro/Wilson.

(Choose the correct answer)

“কোনো নিৰ্দিষ্ট পদবীৰ পৰা এজন বিষয়াক বেছি জটিল কাৰ্য জড়িত, অধিক দায়িত্বপূৰ্ণ, লগতে পদবীৰ পৰিৱৰ্তন আৰু বেতনৰ হাৰ বৃদ্ধিৰ ব্যৱস্থাকে পদোন্নতি বোলে।” এই কথাষাৰ কৈছিল এল. ডি. হোৱাইটে/নিগ্ৰোৰে/উইলচনে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (c) Who was the first Lokayukta of Assam?

অসমৰ প্ৰথমগৰাকী লোকায়ুক্ত কোন আছিল ?

- (d) The word 'budget' was first used in England.

(Write Yes or No)

‘বাজেট’ শব্দটো প্ৰথম ইংলণ্ডত ব্যৱহাৰ হৈছিল।

(হয় নে নহয় লিখা)

- (e) Who wrote the book, *Prismatic Society Revisited*?

Prismatic Society Revisited গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন ?

- (f) Lee Commission was associated with promotion/training/Public Service Commission in India.

(Choose the correct answer)

লী আয়োগ ভাৰতৰ পদোন্নতি/প্ৰশিক্ষণ/লোক সেৱা আয়োগৰ লগত জড়িত।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (g) In which year was the Right to Information Act enacted in India?

ভাৰতবৰ্ষত কোন চনত তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন প্ৰণয়ন হৈছিল ?

- (h) In 1947 the Indian Civil Service was replaced by Indian _____ Service.

(Fill in the blank)

১৯৪৭ চনত ভাৰতীয় অসামৰিক সেৱাক ভাৰতীয় _____ সেৱালৈ পৰিৱৰ্তিত কৰা হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (i) Accountability is an essential prerequisite of good governance.

(Write True or False)

(4)

দায়বদ্ধতা, সুশাসনৰ এটি অতি প্ৰয়োজনীয় পূৰ্বচৰ্ত।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(j) In India, accounting and auditing is separated in the year 1974/1975/1976.

(Choose the correct answer)

ভাৰতত হিচাপ বখা আৰু হিচাপ পৰীক্ষা কৰা কামক বেলেগ কৰা হয় ১৯৭৪/১৯৭৫/১৯৭৬ চনত।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

2. Write very short answers of the following :

2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ অতি চমু উত্তৰ লিখা :

(a) Write two functions of the State Public Service Commission.

ৰাজ্যিক লোক সেৱা আয়োগৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(b) What is accountability?

দায়বদ্ধতা কি ?

(c) Write two merits of seniority principle in promotion.

পদোন্নতিত জ্যেষ্ঠতা নীতিৰ দুটা সুবিধা লিখা।

(d) What is a deficit-budget?

ঘাট-বাজেট কি ?

(e) What are the four P's in development administration?

বিকাশ প্ৰশাসনৰ চাৰিটা P's কি ?

3. Write short notes on any *four* of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Significance of Training in Civil Service

অসামৰিক সেৱাত প্ৰশিক্ষণৰ গুৰুত্ব

(b) Functions of the Union Public Service Commission

কেন্দ্ৰীয় লোক সেৱা আয়োগৰ কাৰ্যৰলী

(c) Features of Development Administration

বিকাশ প্ৰশাসনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

(d) Performance Budgeting

কাৰ্যসম্পাদন বাজেট

(e) Relationship between Bureaucracy and Development

আমোলাতন্ত্ৰ আৰু বিকাশৰ মাজৰ সম্পৰ্ক

(f) Lokayukta in Assam

অসমত লোকায়ুক্ত

4. Answer the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is recruitment? Discuss the merits and demerits of direct recruitment and indirect recruitment.

প্ৰবেশন কি? প্ৰত্যক্ষ প্ৰবেশন পদ্ধতি আৰু পৰোক্ষ প্ৰবেশন পদ্ধতিৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

What is training? Evaluate the arrangements for in-service training of higher civil service in India.

প্ৰশিক্ষণ কি? ভাৰতৰ উচ্চ পৰ্যায়ৰ অসামৰিক সেৱাৰ বিষয়াসকলৰ প্ৰশিক্ষণ ব্যৱস্থাৰ মূল্যায়ন কৰা।

(b) Discuss the principles of government budgeting.

চৰকাৰী বাজেট প্ৰস্তুতৰ নীতিসমূহ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

How is budget passed in the Indian Parliament? Discuss its various stages.

ভাৰতীয় সংসদত বাজেট কেনেকৈ গ্ৰহণ কৰা হয়? ইয়াৰ বিভিন্ন স্তৰসমূহ আলোচনা কৰা।

(7)

- (c) Critically analyze the contribution of Fred W. Riggs to development administration.

বিকাশ প্রশাসনলৈ ফ্ৰেড ডব্লিউ. ৰিগ্‌চৰ অৱদান সম্পৰ্কে সমালোচনাত্মকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।

Or / অথবা

Discuss about the composition and role of the Union Public Service Commission.

কেন্দ্ৰীয় লোক সেৱা আয়োগৰ গঠন আৰু ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

- (d) Explain the provisions of the Right to Information Act of 2005.

তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৫ৰ ব্যৱহাৰলী ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

Discuss about the measures of legislative control over administration.

প্রশাসনৰ ওপৰত বিধায়িনী নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায়সমূহ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

OPTION—B

(Indian Administration)

Paper : POL—RG—6026

1. Answer the following as directed : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Who is regarded as the father of Indian Administration?

ভাৰতৰ লোক প্ৰশাসনৰ পিতৃ হিচাবে কাক গণ্য কৰা হয় ?

(b) Who is the author of the book, *Indica* ?

Indica নামৰ গ্ৰন্থখনৰ ৰচক কোন ?

(c) Name one source of administrative system of ancient India.

প্ৰাচীন ভাৰতৰ প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থাৰ এটা উৎসৰ নাম লিখা।

(d) Who is the founder of the Mauryan Empire?

মৌৰ্য সাম্ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন ?

(e) In which year was the Mughal Empire established?

কিমান চনত মোগল সাম্ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল ?

- (f) In Mughal administration, 'Diwan' means
- (i) in-charge of military
  - (ii) in-charge of revenue and finance
  - (iii) in-charge of public works
  - (iv) None of the above

(Choose the correct answer)

মোগল প্ৰশাসনৰ সময়চোৱাত 'দিৱান'-অৰ অৰ্থ হ'ল

- (i) সামৰিক বিভাগৰ দায়িত্ব
- (ii) ৰাজহ আৰু বিত্ত বিভাগৰ দায়িত্ব
- (iii) লোক নিৰ্মাণ বিভাগৰ দায়িত্ব
- (iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (g) Who was the first Governor-General of British India?

বৃটিছ ভাৰতৰ প্ৰথম গৱৰ্নৰ জেনেৰেল কোন আছিল ?

- (h) 'Dyarchy' was introduced by which Government of India Act?

কোনখন ভাৰত চৰকাৰৰ আইন অনুসৰি 'দ্বৈত শাসন' প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা হৈছিল ?

- (i) The Indian Councils Act, 1909 is also known as

- (i) Montagu-Chelmsford Reforms
- (ii) Morley-Minto Reforms

(Choose the correct answer)

১৯০৯ চনৰ ভাৰতীয় পৰিষদ আইনখন জনা যায়

(i) মন্টেগু-চেম্‌চফ'ৰ্ড সংস্কাৰ বুলি

(ii) মৰ্লে-মিন্ট' সংস্কাৰ বুলি

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(j) Who is known as the father of the communal electorate?

কাক সাম্প্ৰদায়িক নিৰ্বাচকমণ্ডলীৰ পিতৃ বুলি জনা যায় ?

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Name two high officials of the State under Mughal administration.

মোগল প্ৰশাসনৰ অধীনৰ দুটা উচ্চ পদবীৰ নাম লিখা।

(b) Write two functions of Block Development Officer.

খণ্ড উন্নয়ন বিষয়াৰ দুটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

(c) Write two functions of Panchayat Secretary.

পঞ্চায়ত সচিবৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(d) Write two features of Mauryan administration.

মৌৰ্য প্ৰশাসনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(e) Write two features of Mughal administration.

মোগল শাসনব্যৱস্থাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Write short notes on any *four* of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) NITI Aayog/নীতি আয়োগ
- (b) Cabinet Secretariat/কেবিনেট সচিবালয়
- (c) Indianization of Public Services/লোক সেৱাৰ ভাৰতীয়কৰণ
- (d) Centre-State Relation/কেন্দ্ৰ-ৰাজ্য সম্পর্ক
- (e) Regulating Act, 1773/ৰেগুলেটিং এক্ট, ১৭৭৩
- (f) Chief Secretary/মুখ্য সচিব

4. Answer the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Discuss the features of British administration that have influenced the Indian administration.

ভাৰতৰ লোক প্ৰশাসনৰ ওপৰ প্ৰভাৱ পেলাৱা বৃটিছ লোক প্ৰশাসনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Explain the powers and functions of the Indian Prime Minister.

ভাৰতৰ প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) Discuss about the Central administrative system under the Mauryan administration.

মৌৰ্য প্ৰশাসন ব্যৱস্থাৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Discuss the role of District Collector in local administration.

স্থানীয় প্ৰশাসনত জিলা আয়ুক্তৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

- (c) Examine the main characteristics of the Government of India Act, 1935.

১৯৩৫ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইনখনৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ পৰীক্ষা কৰা।

Or / অথবা

Discuss about the Wavell Plan of 1945.

১৯৪৫ চনৰ ৱাভেল আঁচনি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

- (d) "Arthashastra is a book of political realism." Elaborate.

“‘অৰ্থশাস্ত্ৰ’ হৈছে ৰাজনৈতিক বাস্তৱতাৰ গ্ৰন্থ।” বৰ্ণনা কৰা।

Or / অথবা

Write an essay on the evolution of Indian administration.

ভাৰতীয় লোক প্ৰশাসনৰ বিৱৰ্তনৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

★★★